

hakeneet avustusta aiempien hakujen yhteydessä. Avustuksen luonteen vuoksi on perusteltua, että kaikilla mahdollisilla avustuksen hakijatahoilla on tosiasiallinen mahdollisuus hakea avustusta. Korona-pandemiaan ja rajojen terveysturvallisuudesta huolehtimiseen liittyvät nopeat muutokset tosiasiallisessa toiminnassa rajanylityspaikoilla ovat voineet heikentää joidenkin mahdollisten hakijoiden mahdollisuuksia hakea avustusta heille syntyneisiin kustannuksiin aiempien hakujen yhteydessä. Hallitus on sitoutunut korvaamaan kaikki rajojen terveysturvallisuuteen liittyvät, koronasta aiheutuneet kustannukset. Täydennyshaussa avustusta tuli hakea 26.11.2021 mennessä. Avustuksen käyttötarkoituksen, käyttöajan ja muun avustettavan toiminnan sisällön näkökulmasta täydennyshaku vastaa aiempia samaan tarkoitukseen liittyviä hakuja.

Tartuntatautilain (1227/2016) 7 §:n mukaan tartuntatautien torjunnan yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle. Ministeriö vastaa valtakunnallisesta terveydenhuollon häiriötilanteisiin tai niiden uhkaan varautumisesta ja näiden tilanteiden johtamisesta. Tartuntatautien torjunnan kansallisena asiantuntijalaitoksena toimii Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.

Tartuntatautilain 9 §:n mukaan kunnan velvollisuutena on järjestää alueellaan tartuntatautien vastustamistyö. Lain 8 §:n mukaan aluehallintovirasto sovittaa yhteen ja valvoo tartuntatautien torjuntaa alueellaan.

Tartuntatautilain 79 § mukaan valtio voi osallistua tartuntatautien torjunnassa tarvittavan valmiuden ylläpitämisen ja terveydenhuollon hoidon kustannuksiin siten kuin terveydenhuoltolain 38 §:ssä säädetään. Terveydenhuoltolain (1326/2010) 38 §:n mukaan valtio voi osallistua terveydenhuollossa tarvittavan valmiuden ylläpitämiseen ja erityistilanteiden hoitamiseen rahoittamalla sellaista toimintaa, jonka korvaaminen valtion varoista on erityisestä syystä tarkoituksenmukaista.

Suomen hallitus linjasi 13. heinäkuuta 2020 ministeriöiden yhteisestä työryhmästä, joka huolehtii terveysturvallisuudesta rajanylityspaikoilla. STM:n asettaman työryhmän tavoitteena on varmistaa viranomaisten ja eri toimijoiden saumaton yhteistyö koronaepidemian torjumisessa rajanylityspaikoilla.

Työryhmän koordinoimana heinäkuusta 2020 lähtien on käynnistetty rajanylityspaikoilla terveysturvallisuutta lisäävien suunnitelmien teko. Kuntien ja kuntayhtymien laatimissa suunnitelmissa on kuvattu toimenpiteitä, kuten matkustajien opastusta ja yleisneuvontaa, kuntien ylläpitämää terveysneuvontaa, koronatestausta sekä muita toimenpiteitä, joilla tähdätään koronaviruksen leviämisen estämiseen rajavalvontapisteiden kautta.

Sosiaali- ja terveysministeriö asetti uuden rajanylityspaikkojen yhteistyöryhmän 1.1.2021 alkaen jatkamaan syksyllä aloitettua työtä. Työryhmän tavoitteena on varmistaa koronaepidemiaan liittyen viranomaisten toiminta ja yhteistyö rajoilla eri tilanteissa sekä varmistaa terveysturvallisuuden edellyttämien toimenpiteiden yhdenmukainen toteuttaminen rajanylityspaikoilla.

THL suositteli tiedotteessaan 11.1.2021, että muuntuneen koronaviruksen aiheuttamien tautitapausten leviämisen estämiseksi raja-aseilla tehtävää testaustoimintaa laajennetaan siten, että kaikki matkustajat joko testataan maahan saapuessa tai varmistetaan, että heillä on negatiivisen testituloksen osoittava todistus enintään 72 tuntia aiemmin otetusta testistä. Tämän suosituksen johdosta sosiaali- ja terveysministeriö pyysi rajanylityspaikkojen kuntia ja kuntayhtymiä tehostamaan rajoilla tapahtuvaa testaustoimintaa.

Talouspoliittinen ministerivaliokunta on 26.8.2020 päättänyt, että kunnille rajanylityspaikkojen terveysturvallisuuden ylläpidosta aiheutuvat kustannukset korvataan täysimääräisesti valtionapuviranomaisen hyväksymien toteutuneiden kustannusten mukaisesti. Näin ollen omarahoitussuutta ei edellytetä. Aiheutuvat kustannukset korvataan siltä osin kun toiminta perustuu STM:n toimeksiantoihin ja ohjaukseen ja se liittyy toimintaan rajanylityspaikalla. Toiminnan tulee olla kustannustehokasta, korvattavien kustannusten on oltava kirjanpidon toteutuneisiin menoihin perustuvia ja ne eivät saa sisältää sisäisiä katteita eli korvattavat kustannukset saavat olla korkeintaan niiden tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruisia.

Siunsojen esittämät suunnitelmat ja selvitykset avustuksen käytöstä vastaavat hakuilmoituksessa määritellyä avustuksen tarkoitusta.

Avustus myönnetään täysimääräisenä. Kyseessä on kansallisesti tärkeä tartuntatautien ehkäisemistoimi. Valtionavustuksella halutaan varmistaa, että tämä toiminta toteutuu kansallisten tavoitteiden mukaisesti, vaikka kyseessä onkin kuntien lakisääteinen tehtävä. Korvausperiaatetta tukee myös se, että rajanylityspaikoilla toteutettavat terveysturvallisuustoimenpiteet kohdistuvat useamman kunnan asukkaisiin ja ulkomailta tuleviin matkustajiin. Myönnettävä avustus täyttää valtionavustuksen myöntämisen yleiset edellytykset.

VALTIONAVUSTUKSEN EHDOT

Tähän valtionavustuspäätökseen sovelletaan valtionavustuslakia (688/2001), minkä lisäksi on noudatettava seuraavia ehtoja:

Valtionavustuksen maksaminen

Valtionavustus maksetaan avustuksen saajalle yhdessä erässä toteutuneiden kustannusten perusteella. Maksatusta haetaan 28.2.2022 mennessä sosiaali- ja terveysministeriöstä. Maksatushakemus liitteineen toimitetaan osoitteeseen kirjaamo.stm@gov.fi. Maksatushakemuksessa tulee viitata tämän päätöksen asianumeroon.

Maksatushakemuksen liitteenä toimitetaan avustettavaan toimintaan liittyen

- ote kirjanpidon pääkirjasta
- talouden toteuma -lomake
- henkilöstökuluseelvitys eli yhteenveto maksatusjaksolla maksetuista palkoista, sekä
- pääkirjanavain eli tarkempi selvitys palvelujen ostoista ja muista hankinnoista

Ohjeet ja lomakkeet maksatushakemuksen tekemiseksi löytyvät osoitteesta https://stm.fi/valtionavustukset_lomakkeet.

Maksatushakemusta tehtäessä tulee ottaa huomioon, mitä tässä päätöksessä ja sosiaali- ja terveysministeriön antamissa ohjeissa on todettu valtionavustukseen oikeuttavista kustannuksista.

Jos on epäselvää, onko kustannus valtionavustukseen oikeuttava kustannus, saajan tulee ottaa etukäteen yhteyttä sosiaali- ja terveysministeriöön.

Hyväksyttävät kustannukset

Hyväksyttäviä kustannuksia ovat vain tämän päätöksen mukaiseen tarkoitukseen syntyneet kustannukset. Hakemuksen yhteydessä toimitettuun laskelmaan sisällytetyt kustannuseriä ei ole hyväksytty sellaisenaan tällä päätöksellä, vaan kustannuksia arvioidaan vielä erikseen maksatushakemuksen yhteydessä.

Avustuksella korvattavien kulujen tulee liittyä välittömästi rajojen terveysturvallisuudesta huolehtimiseen.

Hyväksyttäviä kustannuksia ovat henkilöstökulut, materiaali- ja tarvikekulut, toimitilakulut sekä kuljetus- ja logistiikkakulut. Henkilöstökuluja ovat toimintamallin käytännön suunnitteluun, koordinointiin ja toiminnan raportointiin liittyvät henkilöstökulut, näytteenottoon, käsittelyyn, analysointiin ja vastaamiseen liittyvät kulut, näytteiden kuljetukseen liittyvät henkilöstökulut, näytteiden jatkokäsittelyyn ja hävittämiseen liittyvät henkilöstökulut.

Valtionavustusta saa käyttää lisäksi kuluihin, jotka syntyvät näytteenoton välineistä. Kulut voivat sisältää muun muassa laitekapasiteetin vuokran, tilavuokran, henkilöstökulut, toimintamäärärahat eli esim. diagnostiikassa tarvittavat näytteenotto- ja laboratorioanalyttiset materiaalit (reagenssit jne.). Vuoden 2021 alusta alkaen hyväksyttäväksi kustannukseksi katsotaan myös kustannukset, jotka aiheutuvat lentoasemilla Finavialta hankituista palveluista tai toimitiloista ja jotka perustuvat avustusta hakevan kunnan tai kuntayhtymän ja Finavian väliseen sopimukseen.

Testauskustannusten suuruuden ja tarpeellisuuden arvioinnissa huomioidaan HUS:n tarjoaman testauskapasiteetin laajentuminen rajoilla tapahtuvassa toiminnassa. HUS:in tarjoaman ja HUS:ille erillisellä valtionavustuspäätöksellä korvattavan testauskapasiteetin hyödyntämisestä aiheutuneet kustannukset voidaan korvata tällä avustuksella vain siltä osin, kuin ne jäävät hakijan tosiasialliseksi kustannukseksi.

Hyväksyttäviä kustannuksia eivät ole:

- koronapotilaiden hoidosta, karanteenista tai karanteeniin asetettujen henkilöiden kuljettamisesta aiheutuvat kustannukset,

- karanteeniin määrättyjen henkilöiden majoittamisesta, matkoista karanteenipaikkaan tai muut karanteeniin määräämisestä aiheutuvat kustannukset.

Edelleen hyväksyttäviä kustannuksia eivät ole:

- poistot ja laskennalliset erät kuten laskennalliset vuokrat ja varaukset (pois lukien lomapalkkavaraukset). Laskennalliset kulut eivät perustu toteutuneisiin kuluihin eikä niihin liity rahavirtaa (esim. avustuksen saajan omistamasta tilasta ei voi jyvittää laskennallista vuokraa hankkeen kuluiksi)
- lainojen lyhennykset, rahoituskulut tai korot
- ei-lakisääteiset lisäeläkkeet tai tulospalkkiot
- liike- ja sijoitustoiminnan kustannukset
- oikeudenkäyntikulut tai oikeuden langettamat korvaukset sekä muut rangaistusluonteiset maksut, kuten takaisinperinnästä suoritettavat velvoitteet, sakot, viivästyskorot tai muistutusmaksut
- ahkeruusraha tai siihen rinnastettava korvaus (työtoimintaraha tai työosuusraha)
- irtisanomiskorvaukset ja maksetut palkat ilman työntekovelvoitetta (esimerkiksi irtisanomistilanteessa)
- rahana tai siihen verrattavana suorituksena annetut lahjat
- muun toiminnan kustannukset tai alijäämät
- sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain (817/2015) 5 §:ssä tai terveydenhuoltolain (1326/2010) 5 §:ssä tarkoitettua kunnan tai muun työnantajan lakisääteisestä täydennyskoulutusveloitteesta aiheutuvat työnohjauskustannukset ja koulutuskustannukset.

Välittömästi valtionavustuksen kohteena olevasta toiminnasta syntyvät tuotot vähennetään valtionavustukseen oikeuttavista kustannuksista. Hyväksyttävistä kuluista vähennetään myös samaan tarkoitukseen myönnettyt avustukset ja muu julkinen rahoitus, esimerkiksi lain rajat ylittävistä terveydenhuollosta (1201/2013) 20 §:n mukainen korvaus, jollei päätöksestä muuta ilmene.

Arvonlisäverokustannuksina hyväksytään vain ne maksetut arvonlisäverot, jotka jäävät toiminnan lopullisiksi kustannuksiksi ja joista saaja ei saa palautusta.

Valtionavustuksella hankittu omaisuus

Valtionavustuksella hankittua omaisuutta ei saa käyttää pysyvästi muuhun kuin valtionavustuspäätöksessä määriteltyyn käyttötarkoitukseen. Omaisuuden omistus- tai hallintaoikeutta ei saa luovuttaa toiselle valtionavustuksella hankitun omaisuuden käyttöaikana. Tällä päätöksellä omaisuuden käyttöajaksi määrätään kymmenen vuotta valtionavustuksen viimeisen erän maksamisesta. Omaisuus voidaan kuitenkin luovuttaa toiselle julkisen hallinnon toimijalle, joka tuottaa avustettavaan toimintaan liittyvää palvelua, esimerkiksi uudistettaessa sosiaali- ja terveydenhuollon rakennetta.

Avustettavaan toimintaan liittyvän aineiston säilyttäminen

Avustuksen saajan tulee säilyttää avustettavaan toimintaan liittyvä kirjanpito sekä muu aineisto siten, että valtionavustuksen käytön valvonta on mahdollista myös avustettavan toiminnan päättymisen jälkeen. Valtionavustuslain (688/2001) 29 §:n mukaan velvollisuus palauttaa valtionavustus tai sen osa raukeaa, kun kymmenen vuotta on kulunut valtionavustuksen tai sen viimeisen erän maksamisesta. Saaja huolehtii siitä, että avustettavaan toimintaan liittyvä aineisto säilytetään kymmenen vuoden ajan avustuksen viimeisen erän maksamisen jälkeen.

Kirjanpito

Avustuksen saajan on järjestettävä kirjanpitonsa kirjanpitolaissa säädetyllä tavalla ja siten, että avustuksen käyttöä voidaan kirjanpidosta luotettavasti seurata. Avustettavan toiminnan kirjanpidon tulee olla selkeästi kunkin saajan muusta kirjanpidosta erikseen raportoitavissa. Kirjanpidon tilit ja

vientiselitteet tulee nimetä huolellisesti siten, että ne ovat riittävän informatiivisia oikeiden tietojen antamiseksi avustuksen käytöstä.

Avustuksen saajan on järjestettävä tilintarkastus tilintarkastuslaissa (1141/2015) säädetyllä tavalla.

Muutoksista ilmoittaminen

Jos avustettavan toiminnan sisältöön tai talousarvioon on tarpeen tehdä muutoksia avustuspäätöksen jälkeen, on avustuksen saajan oltava yhteydessä sosiaali- ja terveysministeriöön. Ministeriö arvioi annettujen tietojen pohjalta muutospäätöksen tarvetta. Valtionavustuksen maksamisen edellytyksenä on, että muutoksista huolimatta valtionavustuksen myöntämisen perusteet edelleen täyttyvät.

Valtionapuviranomaisen valvontaoikeus

Avustuksen saajan on annettava sosiaali- ja terveysministeriölle valtionavustuspäätöksen ehtojen noudattamisen valvomiseksi oikeat ja riittävät tiedot.

Sosiaali- ja terveysministeriöllä tai ministeriön valtuuttamalla tarkastajalla on oikeus suorittaa valtionavustuksen maksamisessa ja käytön valvonnassa tarpeellisia tämän päätöksen mukaiseen toimintaan sekä toiminnan talouteen kohdistuvia tarkastuksia. Tarkastusta suorittavalla on oikeus saada veloituksetta haltuunsa tarkastuksen edellyttämät tiedot ja asiakirjat. Avustuksen saaja on velvollinen avustamaan tarkastuksen toteuttamisessa. Valtiontalouden tarkastusvirastolla on myös tarkastusoikeus.

Maksatuksen keskeytys ja valtionavustuksen takaisinperintä

Jos avustusta on käytetty muuhun kuin avustuspäätöksen mukaiseen tarkoitukseen tai avustuspäätökseen otettuja ehtoja ja rajoituksia ei ole noudatettu, voi ministeriö päätöksellään määrätä avustuksen maksamisen lopetettavaksi sekä jo maksetun avustuksen tai sen osan takaisin perittäväksi.

Ministeriöllä on velvollisuus avustuksen takaisinperintään, jos avustusta on käytetty olennaisesti muuhun tarkoitukseen kuin se on myönnetty tai jos avustuksen saaja on antanut ministeriölle väärän tai harhaanjohtavan tiedon sellaisesta seikasta, joka on olennaisesti vaikuttanut avustuksen saantiin, määrään tai ehtoihin, tai salannut sellaisen seikan.

Velvollisuus takaisinperintään syntyy myös, jos avustuksen saaja on olennaisesti rikkonut avustuksen käyttämistä koskevia säännöksiä tai avustuspäätöksen ehtoja.

Ennen takaisinperintään ryhtymistä, tai sen aikana, on ministeriöllä oikeus asettaa avustus maksukieltoon, jos on perusteltu aihe epäillä, että sitä ei ole käytetty avustuspäätöksen mukaiseen tarkoitukseen. Maksukielto voidaan asettaa myös, jos on perusteltu aihe epäillä, että avustuksen saaja ei ole antanut avustuksen maksamista tai valvomista varten oikeita tai riittäviä tietoja.

Avustuksen saajan on maksettava takaisin perittäväälle määrälle avustuksen maksupäivästä korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentin mukaista vuotuista korkoa lisättynä kolmella prosenttiyksiköllä. Jos takaisin perittävä määrä ei makseta viimeistään ministeriön asettamana eräpäivänä, sille on maksettava vuotuista viivästyskorkoa korkolain 4 §:n 3 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan.

Avustusrikoksista säädetään rikoslain (39/1889) 29 luvun 5–7, 7 a ja 8 §:ssä.

Yhteyshenkilöt ja lisätietojen antaja

Sosiaali- ja terveysministeriön yhteyshenkilöitä avustuspäätöksen sisältöön liittyvissä kysymyksissä ovat valmiusjohtaja Pekka Tulokas, p. 0295 163 202, pekka.tulokas@gov.fi ja erityisasiantuntija Krista Lyyra, p. 0295 163 587, krista.lyyra@gov.fi

Maksatukseen liittyvissä kysymyksissä sosiaali- ja terveysministeriöön voi ottaa yhteyttä sähköpostitse valtionavustukset.stm@gov.fi

Avustuksen saajan yhteyshenkilönä toimii talousjohtaja Ismo Rouvinen, p. 050 3747424, ismo.rouvinen@siunsote.fi

Sovelletut oikeusohjeet

Valtionavustuslaki (688/2001)

Hallintolaki (434/2003)

Terveystalolaki (1326/2010)

Valtion talousarvio vuodelle 2020 (1546/2019) ja siinä asetettu määräraha sellaisena, kuin se on valtion VII lisätalousarvion vuodelle 2020 (885/2020) jälkeen

Muutoksenhaku

Sosiaali- ja terveysministeriön päätökseen saa valtionavustuslain 34 §:n mukaan vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään. Oikaisuvaatimusosoitus on tämän päätöksen liitteenä. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

Perhe- ja peruspalveluministeri

Krista Kiuru

Valmiusjohtaja

Pekka Tulokas

Liitteet	Oikaisuvaatimusosoitus
Jakelu	Avustuksen saaja
Tiedoksi	YTO/YPA valtionavustukset STM APO/OHO/TUTO/YTO Talousasiat